

عنوان مقاله:
قرآن و علم جدید؛ سازگاری یا ناسازگاری؛ بررسی و تحلیل کتاب دکتر ذکیر نعیمک
مجید دانشگر

متن مقاله:

چکیده:

از آغاز زندگی انسان روی این سیاره، انسان همیشه به دنبال پی بردن به رموز طبیعت، جایگاهش در برنامه خلقت و هدف از حضور و زندگی اش بوده است. در این کنجکاو و جویبش برای کشف حقیقت، پس از قرن ها و عبور تمدن های متنوع، دین زندگی انسان را شکل داده و تا حد زیادی رشته تاریخ را معین کرد، به طوریکه بعضی از ادیان، توحیدی بوده و کتاب های آنها از جانب پروردگار وحی شده است، و بعضی از ادیان به طور کامل به تجربه انسان اکتفا کرده اند. اما قرآن در اینجا با همه کتب متفاوت است، کتابی که کاملاً الهی و وحیانی بوده و بزرگان و اندیشمندان شرقی و غربی در مورد آن اظهار نظر نموده و گاه و بی گاه برای آن مرگب خود را تمام کرده اند. یکی از افرادی که عمر خود را برای تبلیغ قرآن و اسلام صرف نموده آقای دکتر ذکیر نعیک میباشد که کتابی را در مورد قرآن و اعجاز علمی آن نشر داده و ما آن را بر اساس مستندات علمی و معتبر ترجمه، نقد و بررسی نموده ایم و در خصوص دیدگاههای مختلف علمی او در موضوعات قرآن و علم نجوم، علم فیزیک، جغرافیا و ... تحلیل واقع شده است.

مختصری در مورد مولف:

ذکیر عبدالکریم نعیک (Zakir Abdolkarim Naik) در 18 اکتبر سال 1965 در بمبئی هند متولد شد. او بعد از گذراندن دوران ابتدایی تا دبیرستان وارد دانشکده پزشکی شد و سپس موفق به اخذ درجه دکتری تخصصی (MBBS) گردید. او از سال 1991 به منظور احیای دوباره مبانی اسلام و همچنین افزایش آگاهی جوانان مسلمان، فعالیت های خود را در حوزه علوم و تبلیغ دین آغاز نمود. او هر ساله برای ارائه دستاوردها و سخنرانیهای مهمان دانشگاهها و مراکز علمی سرتا سر جهان می باشد. ذکیر نعیک بیشتر سعی کرده تا با بررسی دقیق متون علمی و اسلامی و تطبیق بین آنها، بر عظمت و اهمیت دین مبین اسلام بیافزاید. به گفته بعضی جامعه شناسان همچون توماس بلام هانسن، یکی از ویژگیهای ذکیر نعیک این است که میتواند مفاهیم خود را در قالب زبان های گوناگون به گوش همگان برساند و در مجموع به شخصیتی محبوب تبدیل شود. او بیشتر سخنرانی ها و دستاوردهای خود را از طریق ویدئو یا حضور در رسانه ها و همچنین چاپ کتب و مقالات به سمع و نظر عموم

علاقمندان قرآنی می‌رساند. اهم فعالیت‌های او شامل موارد زیر می‌باشد:

اسلام و علوم پیشرفته

اسلام و مسیحیت

اسلام و سکولاریزم.

مقدمه:

دکتر ذکیر نعیک جزو آن دسته از پژوهشگرانی است که عمر خود را برای تحقیق در حوزه قرآن و ترکیب آن با علوم صرف نموده است. کتاب کنونی ترجمه اثر انگلیسی "The Qur'aan and Modern Science: Compatible or Incompatible" می‌باشد. دکتر نعیک این کتاب را در 16 بخش تقسیم نموده و سعی کرده به صورتی استنباطی و جالب بین علم و دین (قرآن و علوم جدید) رابطه برقرار کند. مراد او از سازگاری و ناسازگاری بیان ارتباط علوم و قرآن کریم می‌باشد و اینکه قرآن و بیان حقایق علمی هیچ منافاتی با یکدیگر نداشته و ندارند. البته باید متذکر شد که نه نویسنده و نه مترجمین هیچ یک بر آن نیستند که قرآن را کتابی علمی، تجربی و طبیعی جلوه دهند، بلکه مضمند تا عظمت قرآن کریم و هویت آن و چند بعدی بودن و مفید بودن آن و همچنین منشا الهی بودن آن را به تصویر کشند. سعی بر آن است تا در این دنیای کنونی که سرعت تکنولوژی و مدرنیته به شدت در حال گسترش است، هویت گوشه ای از علوم طبیعی را به طالبان علم نشان دهیم. سخنان بزرگان و دانشمندان غربی همچون گوته، تولستوی، هانری کرین و چندی دیگر از بزرگان خود یکی از مستحکمترین دلایلی است که شگفتی‌های قرآن به هیچ وجه محدود به زمان و مکان نمی‌شود و هر شخصی بر اساس ظرفیت و توانایی خود آنرا درک مینماید و میتواند به سوالات خود دست یابد. بایستی توجه داشت که دکتر نعیک در این کتاب با تمام قوا بر آن شده تا با بررسی علوم روز و تطبیق آنها با آیات مبارک قرآن کریم بر آشکار کردن بیش از پیش این کتاب آسمانی بیافزاید.

لازم بذکر است که پیش از این بزرگانی چون دکتر رضایی اصفهانی، دکتر بی‌آزار شیرازی و دکتر نوری پیرامون اعجاز های علمی در قرآن اثرات ماندگار و ارزشمندی را به جای گذاشته اند و از آنها بسیار سپاسگزاریم. با این حال این کتاب نیز بسیار دقیق به اعجازهای علمی در قرآن پرداخته است. اما خواسته یا ناخواسته نقاط ضعفی در طول کتاب به چشم می‌خورد که بر آن شدیم که هم کتاب را ترجمه و نقد نموده و

هم مقاله ای از آن را به چاپ رسانیم.

ویژگی های کتاب:

یکی از اهداف کتاب "قرآن و علم جدید" این است که به مخاطب خود قدرت تحلیل را داده و فرصت تفکر بیشتر را به او میدهد.

همانطور که در ذیل عنوان این کتاب دیده میشود نویسنده این دست نوشته بر آنست تا سازگاری و یا ناسازگاری (Compatible or incompatible) بین علم و دین یا علم و قرآن را به طریق علمی به تصویر بکشد و این درست زمانی است که به فهرست کتاب مراجعه و تکرر و تنوع موضوعی آنرا ببینیم. این کتاب دارای شانزده بخش متفاوت میباشد که با مقدمه ای در مورد زندگی انسان و ارتباط او با قرآن آغاز میشود. مثلاً دکتر نعیک در بخشی از مقدمه این کتاب چنین بیان می نماید: "قرآن کریم، منبع اصلی ایمان و عقیده اسلامی، کتابی است که مسلمانان به آن ایمان دارند و براین باورند که این کتاب منشاء کاملاً وحیانی دارد. مسلمانان بر این باورند که این کتاب حاوی مطالبی است که تمام انسانها را در هر دوره زمانی خاصی شامل می شود و هدایت می کند. چون گمان می رود که پیام قرآن به همه دوره ها متعلق است، بنابراین باید در رابطه با هر عصر و دوره ای باشد. آیا قرآن این آزمایش را گذرانده است؟ در این بررسی، قصد داریم تا تجزیه و تحلیلی هدفمند از ایمان مسلمانان را با توجه به مبدأ الهی قرآن بر مبنای کشفیات علمی موجود ارائه دهیم".

در بخش های بعدی نویسنده به طور جد به بررسی وجود شواهد علمی در قرآن پرداخته و بر علاقه و کشش مخاطبان خویش می افزاید. در اینجا به فهرست عناوین کتاب اشاره می نمایم؛

مقدمه، تحدی در قرآن، علم نجوم، علم فیزیک، علم جغرافیا، علم زمین شناسی، علم اقیانوس شناسی، علم زیست شناسی، علم گیاه شناسی، علم جانور شناسی، علم طب، فیزیولوژی، جنین شناسی، علوم کلی، نتیجه گیری.

ترجمه بخشی از فصول کتاب:

در این بخش به طور گزینشی بخشی از چند فصل را بیان مینماییم.

تحدی در قرآن:

ادبیات و شعر، از جمله وسایل بیان و خلاقیت انسان در همه فرهنگ ها است. جهان

نیز به عصري گواهي مي دهد که در آن زمان ادبيات و شعر، مایه افتخار بود مثل عصر حاضر که علم و تکنولوژی، مایه مباهات بشري شده است. مسلمانان و همچنین غیر مسلمانان بر این توافق هستند که قرآن داراي ادبيات عربي عالي و غني مي باشد. قرآن، در آیه زیر انسان را به تحدي و مبارزه منطقي فرا ميخواند:

"و اگر در آنچه بر بنده خود نازل کرده‌ايم شک داريد پس اگر راست می‌گوئيد سوره‌ای مانند آن بياوريد و گواهان خود را غير خدا فرا خوانيد * پس اگر نکرديد و هرگز نمی‌توانيد کرد از آن آتشی که سوختش مردمان و سنگها هستند و برای کافران آماده شده بپرهيزيد." (سوره بقره، آیه 24-23). همین نماد در سراسر کتاب دنبال شده است. رفرنس ها (مراجع) و ترجمه قرآن، از ترجمه قرآن توسط عبدالله يوسف علي هستند، نشر جديد 1989، که با شرکت آمانا، مریلند آمریکا منتشر شده است.

تحدي قرآن، توليد یک سوره جداگانه مثل سوره هايي است که در قرآن وجود دارد. همین چالش، تحدي يا مبارزه طلبی، در قرآن چندین بار تکرار شده است. مبارزه و تحدي براي ساخت سوره اي که در زیبایی، فصاحت، عمق و معني حداقل تا حدی شبیه به سور قرآني باشد، اما تا به حال این امر بی نتیجه مانده است. با این وجود، یک انسان منطقي و عقل گرای مدرن هرگز یک کتاب مقدس دینی را که با بهترین زبان نازل شده نمی پذیرد یا بهتر بگوئیم نمیتواند که بپذیرد چون ما در دوره اي زندگی می کنیم که علم، منطق، برهان انسان همگی در اولویت هستند و چون هر چیز را با آزمایش و یکسری فرمول ها کشف نموده و ترقی نموده دیگر به هیچ آیین و دینی اعتماد ندارد. نمونه کوچک آن این است که در حال حاضر عده زیادی نمی پذیرند که زبان فوق العاده زیبا و اعجاز برانگیز قرآن، دلیل بر الهی بودن آن است و مدعی هستند که هر کتاب مقدسی که ادعای وحیانی بودن دارد باید طبق قدرت دلیل، برهان و منطقی قابل قبول باشد. مطابق با نظریه فیزیکدان معروف و برنده جایزه نوبل، آلبرت اینشتین، "علم بدون دین لنگ است و دین بدون علم کور". بنابراین بیاید درباره قرآن بررسی کنیم و در این باره که آیا علم مدرن و قرآن با هم سازگارند، یا ناسازگار (Compatible or incompatible) تحلیلی داشته باشیم.

علم نجوم:

به طور مثال نویسنده در این فصل بر اساس آیات قرآنی به بررسی مباحثی چون خلقت جهان و بیگ بنگ (انفجار بزرگ و عظیم) (Big Bang)، توده های گازی در آسمانها (Gaseous Mass)، شکل کروی و هندسی زمین (Spherical Shape of the Earth)، نور ماه (The Light of the Moon)، چرخش خورشید (The Sun Rotates)، اجسام بین ستاره ای (Interstellar Matter) و توسعه عالم کائنات (The Expanding Universe) پرداخته است.

در ذیل به ترجمه بخشی از مبحث شکل کروی هندسی زمین میپردازیم:

شکل کروی زمین:

در ابتدا، مردم معتقد بودند که زمین صاف است، قرن ها بود که انسان می ترسید تا به دوردست ها سفر کند چون که آنها میترسیدند به انتهای زمین برسند و از بلندیها و لبه ها سقوط کنند. سیر فرانسیس درک Sir Francis Drake اولین فردی بود که ثابت کرد زمین گرد است، و این زمانی بود که وی در سال 1597 به اطراف جهان سفر کرد و متوجه شد که هیچ انتهایی یا خطی که نشان دهنده پایان زمین باشد وجود ندارد و میتوان مسیری مدون و کمربندی بر روی زمین رسم نمود. حال آیه قرآنی زیر را درباره تغییر شب و روز در نظر بگیرید:

"آیا ای رسول ندیدی (و ای مردم به حس مشاهده نمی کنید) که خدا شب را در روز و روز را در شب داخل کند؟" (سوره لقمان، آیه 29)

در اینجا داخل کردن به معنای آن است که شب به آرامی و تدریجاً به روز تغییر می کند و برعکس. این پدیده می تواند فقط در صورتی رخ دهد که زمین گرد و کروی باشد. چراکه اگر زمین صاف باشد، تغییر ناگهانی از شب به روز و از روز به شب وجود داشت.

همچنین آیه زیر نیز به شکل کروی زمین اشاره دارد:

"آسمان ها و زمین را به حق ایجاد کرد و شب را بر روز و روز را بر شب پوشانید" (سوره زمر، آیه 5). کلمه عربی استفاده شده در اینجا کَوَّرَ به معنی "همپوشانی" و یا "پیچیدن" است، شیوه ای که یک پارچه به دور سر پیچیده می شود. همپوشانی و یا پیچیدن روز و شب فقط می تواند در صورتی رخ دهد که زمین کروی باشد. زمین دقیقاً مثل یک توپ گرد نیست، اما ژئوآسفریکال است یعنی در قطبین، مسطح است. آیه زیر، شرحی از فرم زمین را بیان می کند:

"و زمین را پس از آن (برای بشر و سایر خلق) بگسترانید" (سوره النازعات، آیه 30) کلمه عربی برای زمین در اینجا "دحها" است که به معنای یک تخم مرغ بیضی است. شکل یک تخم مرغ بیضی شبیه به شکل ژئوسفریکال (geo-spherical) زمین است. بنابراین قرآن به طور صحیح، شکل زمین را شرح می دهد، گرچه وقتی قرآن نازل شد، مردم فکر می کردند، زمین صاف است و ... به این ترتیب دکتر نعیک بر آن بوده تا بر اساس شیوه فوق ارتباط قرآن با علم و همچنین عظمت اعجاز علمی قرآن را تعالی بخشد.

در بخشی از فصل علم جغرافیا مبحثی وجود دارد که آن را چنین معنا نموده ایم: بادهای ابرها را آبیستن میکنند (Winds Impregnate the Clouds):

"و ما بادهای آبیستن گن رجم طبیعت را فرستادیم و باران را از آسمان فرو آوردیم تا به آن آب، شما را سیراب گردانیم". (سوره حجر، آیه 22)

کلمه عربی استفاده شده در اینجا "لواقح" که جمع کلمه لقیح از لَقَح است، به معنی آبیستن کردن و یا باروری است. در این متن، آبیستن کردن، به معنای آن است که بادهای ابرها را به هم می فشارد و این باعث افزایش تراکم شده و رعد و برقی را به وجود آورده و سپس باران می بارد. همین شرح در قرآن ارائه شده است:

"خدا همان کسی است که بادهای را می‌فرستد و ابری برمی‌انگیزد و آن را در آسمان هر گونه بخواهد می‌گستراند و انبوهش می‌گرداند پس می‌بینی باران از لابه لای آن بیرون می‌آید و چون آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد رسانید بناگاه آنان شادمانی می‌کنند". (سوره روم، آیه 48)

واقعا جالب است که شرح و توصیف های قرآنی، کاملاً صحیح بوده و با داده های مدرن راجع به هیدرولوژی، کاملاً مطابقت دارند. چرخه آب در چند آیه قرآن کریم شرح داده شده است از جمله سوره آل عمران، آیه 9؛ سوره الأعراف، آیه 57؛ سوره الرعد، آیه 17؛ سوره الفرقان، آیه 48 تا 49؛ سوره یس، آیه 34؛ سوره ق، آیه 9 تا 11؛ سوره الواقعة، آیه 68 تا 70؛ سوره الملک، آیه 30؛ سوره الطارق، آیه 11.

یکی دیگر از بخشهای جالب و علمی این کتاب مربوط به فصل زمین شناسی (geology) و مبحث کوهها میباشد:

کوهها مثل میخ ها میباشند (Mountains are like pegs or Stakes)

در زمین شناسی، پدیده "چین خوردگی" واقعیتی است که جدیداً کشف شده است،

و مشخص شده که چین خوردگی مسبب اصلی شکل گیری رشته کوه ها می باشد. پوسته زمینی که ما بر روی آن زندگی می کنیم، مثل یک پوسته جامد و محکم است، و لایه های زیرین آن سیال و پرحرارت بوده که خود دلیلی بر نبود ظرفیت زندگی بشر در آنجاست. همچنین مشخص شده است که پایداری کوهها، به پدیده چین خوردگی متصل شده است چون چین ها هستند که فونداسیون اصلی را برای تشکیل کوهها فراهم می سازند. زمین شناسان اعلام داشتند که شعاع زمین حدود 3/750 مایل است و پوسته ای که ما بر روی آن زندگی می کنیم، بسیار نازک میباشد که بین 1 تا 30 مایل متغیر است. و نازکی پوسته دلیلی است بر این که احتمال تکان خوردن آن شدت یابد. تاثیر و تشبیه کوهها در مقابل زمین درست مثل میخ هایی است که خیمه و چادر را در زمین محکم نگه میدارند. و بر پایداری آن می افزایند. قرآن به این مسئله به طور دقیق اشاره دارد که:

"آیا ما زمین را به صورت گستره وسیع و گهواره نیافریدم و کوهها را میخ هایش قرار ندادیم؟" (سورهنباء، آیه 6-7)

کلمه "اوتاد" به معنای میخ هاست (مثل میخ هایی که برای محکم کردن خیمه به کار می روند).

"زمین" نام کتابی است که به صورت منبع درس زمین شناسی در چندین دانشگاه جهان تدریس می شود. یکی از نویسندگان این کتاب، فرانک پرس است، وی به مدت 12 سال رئیس آکادمی علوم در آمریکا و همچنین ناظر علمی رئیس جمهور سابق ایالات متحده بوده است. او در این کتاب، کوه را در یک شکل گوه ای شرح میدهد و آنرا به صورت یک بخش کوچک از کل میدان، که ریشه هایش عمیقاً در زمین فرورفته است

Earth, Press and Siever, p. 435. Also see Earth Science, Tarbuck and Lutgens, p. 157.

نظریه دکتر پرس این بود که کوه نقش مهمی را در پایداری پوسته زمین ایفا می کند. و قرآن به وضوح عملکرد کوه ها را در جلوگیری از تکان خوردن زمین بیان می کند:

"و ما روی زمین کوه هایی استوار قرار دادیم تا خلق را از اضطراب در امان نگه دارد و یا: و در زمین کوههایی استوار نهادیم تا مبادا [زمین] آنان [مردم] را بجنابند". (سوره انبیاء، آیه 31)

زیست شناسی (بیولوژی):

در این بخش نویسندگان خیلی کوتاه و اجمالی سخن گفته است و این در حالیست که نباید نگاه دقیق او را دست کم گرفت مثلاً: هر شیئی زنده از آب تشکیل شده است
(Every Living Thing is Made of Water)

آیه قرآنی زیر را در نظر بگیرید:

"آیا کافران ندیدند که آسمان ها و زمین به هم متصل بودند (مثل یک واحد خلقت)، ما آنها را بشکافتیم؟، از آب هر چیزی را زنده گردانیدیم چرا باز به خدا ایمان نمی آورند؟"
(سوره انبیاء، آیه 30)

تنها بعد از پیشرفت حاصله در علم، حالا می دانیم که بدنه سیتوپلاسم، به عنوان ماده اصلی سلول حاوی بیش از 80% آب میباشد. تحقیقات جدید نیز اعلام داشتند که بیشتر ارگانیسم ها از 50 درصد الی 90 درصد آب تشکیل شدند و اینکه هر موجود زنده برای حیات به آب نیاز دارد. آیا 14 قرن پیش انسان حدس می زد که هر موجود زنده از آب درست شده است؟ علاوه بر این چنین حدسی برای انسان آن هم در بیابان های عربستان که همیشه کمبود آب وجود دارد، بعید است، آیا به این اندیشیده ایم که اسلام چه دین دقیق و مستحکمی است.

حال به آیات زیر که به خلقت انسان ها و جانوران از آب اشاره می کند توجه فرمائید:
الف) خلقت انسانها از آب: "او خدایی است که انسان را از آب آفرید، و او را [دارای خویشاوندی] نسبی و دامادی قرار داد و پروردگار تو همواره تواناست" (سوره فرقان، آیه 54)

ب) خلقت جانوران از آب: "و خداوند هر جانوری را از آب خلق کرده است." (سوره نور، آیه 45) همچنین در بخشی از فصل گیاه شناسی آن به بررسی زندگی گیاهان و میوه ها به صورت جفت جفت میپردازد:

در گذشته انسان ها نمی دانستند که گیاهان، وجه تمایزهای نر و مادگی دارند. علم گیاه شناسی بیان می کند که هر گیاه جنس نر و ماده دارد. حتی گیاهانی که تک جنسی هستند، عناصر مجزایی از نر و ماده دارند، به این آیه از قرآن دقت فرمائید: "و از آسمان آبی فرود آورد پس به وسیله آن رستنیهای گوناگون جفت جفت بیرون آوردیم". (سوره طه، آیه 53)

"و هرگونه میوه پدید آورد، همه چیز را جفت بیافرید" (سوره رعد، آیه 3)

میوه، محصول نهایی تکثیر گیاهان برتر است. مرحله ای که میوه طی می کند، گل

است که آن هم ارگان های نر و مادگی دارد (بساک ها و تخمدان ها). اگر گرده به گلی برسد، آنها میوه دار شده و درحقیقت بالغ میشوند. نکته جالب اینست که همه میوه ها دارای سیستم جنسی نر و مادگی میباشند، و این واقعیت در قرآن نیز بیان شده است.

حال علی رغم میل باطنی و به علت گستردگی این فصول به ارائه نمونه های فوق اکثفا مینماییم.

تحلیل و نقد کتاب:

با مطالعه کتاب و همچنین مقاله حاضر این نکته کاملا ملموس خواهد بود که تمام سعی نویسنده تنها مبتنی بر ارائه ادله محض علمی میباشد. اما با وجود سعی و همت والایی که نویسنده بر آن گماشته میتوان نقاط ضعفی را بر آن یافت:

الف) استدلالهای محض علمی، زیاده روی ها و نواقص:

همانطور که بیان شد استدلال و تکیه محض بر علوم طبیعی و سعی بر نشان دادن آنها در قرآن نوعی دوگانگی را در افکار دسته ای از مخاطبان نا آشنا یا کم آشنا بوجود می آورد و آن اینست که گروهی قرآن را کتابی علمی دانسته و از آن توقع کشف تمام علوم را دارند. و دیگر اینکه گروهی ممکن است بر این باور باشند که قرآن که کتابی علمی است پس چگونه در زمان مردمی نازل شد که از لحاظ علمی در سطح مترقی نبودند؟ آیا واقعا اعراب صدر اسلام به دانستن این واقعیات علمی نیاز داشتند؟ و آیا قدرت درک و تحلیل علمی اعراب عصر نزول در حدی بود که مثلا مسئله بیگ بنگ را درک کند؟ البته نه نویسنده و نه مترجمین و منتقدین منکر این قضیه نیستند که این واقعیات علمی در قرآن وجود ندارد اما احتمال آن وجود دارد که اتکاء محض علمی برای اثبات حقانیت قرآن چنین شبهاتی را به دنبال داشته باشد. دیگر نقدی که میتوان بر این کتاب داشت این است که در بعضی فصول نویسنده طوری علمی و مستمر بر روی تحلیل یک موضوع علمی و حتی آزمایشگاهی بحث کرده که گویی مخاطب خود را در فضایی خارج از کتاب قرار داده و در بعضی اوقات او را از هدف اصلی کتاب دور مینماید. برای نمونه در فصل انتهایی کتاب با عنوان علوم کلی بخشی را با عنوان "رسپتورهای(دستگاه گیرنده) درد در پوست وجود دارند" قرار داده که بسیار علمی، کند و با فاصله این مبحث را به آیات قرآن متصل می سازد به طور مثال:

گمان می رفت که درک، احساس و درد فقط به مغز وابسته است، اما کشفیات اخیر ثابت می کنند که رسپتورهای درد در پوست وجود دارند بدون آنکه فرد بتواند احساس

درد کند، پزشکان متخصص سوختگی درجه سوختگی بیمارانی را که دچار صدمات سوختگی شده اند را با دستگاه پین پریک اندازه گیری میکند. در حین معاینه اگر بیمار احساس درد کند پزشک خوشحال میشود چون نشان می دهد که سوختگی ها سطحی بوده و رسپتورهای (گیرنده ها) درد سالم هستند. از سوی دیگر اگر بیمار احساس درد نکند نشان می دهد که سوختگی عمیق بوده و رسپتورهای درد نابود شدند. قرآن نیز وجود رسپتورهای درد را در آیه های زیر بیان می کند:

"آنان که به آیات ما کافر شدند به زودی به آتش دوزخشان درافکنیم که هرچه پوست تن آنها بسوزد به پوست دیگری مبدل سازیم تا سختی عذاب را بچشند که همانا خداوند مقتدر است و کارش از روی حکمت است". (سوره نساء، آیه 56)

همچنین نکته دیگر اینست که چرا در این کتاب به بررسی دیگر علوم همچون علوم انسانی همچون: روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم مدیریتی، اخلاق و حتی فلسفی کلامی پرداخته نشده است. درست است که مراد از علوم جدید همان علوم زیستی، فیزیک و شیمی است ولی مگر غیر از اینست که به قولی علوم انسانی بر علوم طبیعی استوار بوده و دیگری را تقویت میکند (فاضلی، نعمت الله، چالش های علوم انسانی در ایران). از این حیث ما بر این باوریم که اگر قدری هم از علوم روانشناسی و اجتماعی بحث میشد و جایگاه آنها در آیات قرآن کشف میشد، بی شک بر ارزش و فواید این کتاب و همچنین ظرافت علمی آن می افزود.

ب) استفاده نکردن از تفاسیر:

یکی دیگر از ضعف هایی که در این مقاله به چشم می خورد بهره نبردن صاحب اثر از تفاسیر (اهل سنت یا شیعه) است و این باعث شده تا کتاب کاملا بر دانسته ها و کشفیات آزمایشگاهی و دانشگاهی نگارش شود. استفاده از تفاسیر بویژه در مورد آیاتی که در آن علاماتی از علم به چشم می خورد باعث می شود تا قدرت تحلیل، گிரایی و تجسم مخاطب رشد یافته و بر دانستیهای او افزوده گردد. همچنین یقین مخاطب نیز بهتر حاصل میشود. مثلا این بخش از آیه 5 سوره زمر را درباره تغییر شب و روز از نظر دکتر نعیک و حضرت علامه طباطبایی(ره) در تفسیر المیزان، حضرت آیت الله مکارم شیرازی در تفسیر نمونه و همچنین در کتاب التفسیر المنیر فی العقیده و الشریعة و المنهج#8204؛ که یک تفسیر فقهی و تحلیلی اهل سنت است بررسی نماییم: {يَكْوَرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيَكْوَرُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ} «آسمان ها و زمین را به حق ایجاد کرد و شب را بر روز و روز را بر شب پوشانید» در مورد این بخش از آیه چنین ذکر

می نماید:

دکتر نعیک در کتابش می گوید: کلمه عربی استفاده شده در اینجا کَوَّرَ به معنی "همپوشانی" و یا "پیچیدن" است، شیوه ای که یک پارچه به دور سر پیچیده می شود. همپوشانی و یا پیچیدن روز و شب فقط می تواند در صورتی رخ دهد که زمین کروی باشد. زمین دقیقاً مثل یک توپ گرد نیست، اما ژئوآسفریکال است یعنی در قطبین، مسطح است.

سخن علامه(ره) در مورد این بخشی از آیه در تفسیر المیزان: و جمله {يُكْوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكْوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ} به مساله تدبیر اشاره می‌کند. در مجمع البیان درباره کلمه "یکور" گفته است: تکویر عبارت است از این که بعضی از اجزای چیزی را روی بعض دیگرش بیندازیم (مجمع البیان، ج 8، ص 488، و آذرنوش، آذرتاش، فرهنگ معاصر عربی- فارسی) بنابراین مراد انداختن شب است روی روز و انداختن روز است بر روی شب. در نتیجه عبارت مزبور استعاره به کنایه می‌شود. و معنایش نزدیک به معنای آیه {يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ} «اعراف، آیه 54» می‌گردد، و مراد از آن پشت سر هم قرار گرفتن شب و روز به طور استمرار است که ما همواره می‌بینیم روز شب را و شب روز را پس می‌زند و خود ظهور می‌کند، و این همان مساله تدبیر است‌.

در تفسیر نمونه به این صورت است:

نکته لطیفی که در این تعبیر قرآنی، نهفته این است که زمین کروی است و به دور خود گردش می‌کند و بر اثر این گردش، نوار سیاه شب و نوار سفید روز دائماً گرد آن می‌گردند، گوئی از یکسو نوار سفید بر سیاه و از سوی دیگر نوار سیاه بر سفید پیچیده می‌شود.

به هر حال قرآن مجید در مورد نظام «نور» و «ظلمت» پیدایش شب و روز تعبیرات گوناگونی دارد که هر کدام به نکته‌ای اشاره می‌کند و از زاویه خاصی به آن می‌نگرد.

و در المنیر زحیلی وهبة بن مصطفى‌ میگوید : يُكْوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَ يُكْوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ أَي يَغْشِي كِلَا مِنْهُمَا الْآخِرَ، حَتَّى يَذْهَبَ ضَوْءُهُ أَوْ ظَلْمَتُهُ، أَوْ يَجْعَلُهُمَا مُتَابِعِينَ مُتَعاقِبِينَ، يَطْلُبُ كُلُّ مِنْهُمَا الْآخَرَ طَلْبًا حَثِيئًا، كَقَوْلِهِ تَعَالَى: {يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيئًا} [الأعراف، 7، آیه 54] و قوله سبحانه: {يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ} [الحديد، 57، آیه 6]. و هذا دليل على كروية الأرض أولاً: لأن التكوير:

اللف على الجسم المستدير، و على دورانها حول نفسها ثانياً، لأن تعاقب الليل و النهار و النور و الظلمة لا يتم دون دوران.

در نتیجه کاملاً واضح است که اگر از دکتر نعیک از تفاسیر معتبر استفاده می نمود بر بار علمی و زیبایی اثرش افزوده میشد و همچنین ضریب تاثیرگذاری (IF) افزایش میافت.

(ج) پراکندگی و تکرر بیش از حد:

آخرین موردی که در کتاب قرآن و علم جدید به چشم میخورد نامنظمی مربوط به تقسیم فصول می باشد یعنی خواننده را به فکر فرو برده و او را در شک بیندازد به نحوی که برای او درجه اهمیت بیشتر و کمتر در مورد آیات مطرح شود. مثلاً در بخش زیست شناسی به بررسی یک آیه اکتفاء نموده ولی در بخش نجوم علاوه بر اینکه بر کثرت فصول افزوده، تعداد زیادی از آیات را نیز بررسی نموده است. همچنین خالی از سود نبود که در فهرست جایی هم را به علوم انسانی اختصاص می داد و از ارائه بخش های کم اهمیت تر چشم پوشی می نمود.

نتیجه گیری:

در بخش نتیجه گیری، سعی داریم تا نتیجه دکتر نعیک را بر نتیجه گیری خود مقدم داریم:

قرآن همه انسان ها را دعوت می کند تا بر روی خلقت این جهان توجه کنند. آیه زیر بدان اشاره دارد:

"محققاً در خلقت آسمان و زمین و رفت و آمد و شب و روز (بر وجود حق و علم و قدرت و حکمتش) روشن دلائلی است برای خردمندان" (سوره آل عمران، آیه 190)

شواهد علمی قرآن به وضوح منشأ الهی بودن آن را اثبات می کند. هیچ انسانی نمی تواند 1400 سال پیش چنین کتابی بیافریند که حاوی حقایق علمی دقیقی باشد. حقایقی که قرن ها بعد، نوع بشر بدانها پی برد. با این حال، قرآن کتاب نه تنها علم است بلکه کتاب آیات و نشانه هاست. این آیات انسان را به هدف وجودش روی زمین دعوت می کند، به زندگی در هماهنگی با طبیعت. قرآن در واقع پیامی از جانب خداوند است، خالق و نگهدارنده جهان. قرآن حاوی پیامی از یگانه بودن خداوند است که به وسیله همه پیامبران از آدم، موسی(ع)، عیسی(ع) تا حضرت محمد (ص) ابلاغ شده است.

بر اساس گفته های دکتر نعیک میتوان به این پی برد که حقیقتا قرآن کتابی است برای تمام اقشار و تمام فرهنگ ها، و قابل درک برای عوام و خواص. اما در مورد کتاب؛ ما بر این باوریم که در زمینه تالیف چنین کتبی اگر همیشه قیاس و تطبیقی بین تفاسیر و کشفیات علمی باشد بر صحت و سقم دانستنیهای ما افزوده شده و ضریب خطا و اشتباه نزدیک به صفر میشود. و همچنین باید به این نکته توجه داشت که نباید به علوم پایه و طبیعی به قدری تاکید ورزید که از علوم انسانی و ریشه آن در قرآن و تاثیرات ارزشمند آن غافل شد.

منابع و مراجع:

قرآن کریم

آذرنوش، آذرتاش، فرهنگ معاصر عربی- فارسی، نشر نی، 1382.

زحیلی وهبة بن مصطفى، التفسیر المنیر فی العقیة و الشریعة و المنهج، دارالفکر، بیروت، 1418ق.

طباطبایی، محمدحسین، المیزان، فی تفسیر القرآن، مؤسسه الاعلمی، بیروت،

1393 ق

مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، دارلکتب الاسلامیه، تهران، 1374.

Earth, Press and Siever, . Also see Earth Science, Tarbuck and Lutgens

Bjorntrop, Hormonal System, Metabolism, 1977

Introductory Oceanography, Thurman

Oceans, Elder and Pernetta

Principles of Oceanography, Davis

منبع: [www. maarefquran.org](http://www.maarefquran.org)